ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5752 — 18 / 31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1904 — ՇԱԲԱԹ — 24 ՇԷՎՎԱԼ 1322 — ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5752

درعلیه‌ده غلطه ده آره‌وك ﴿ غزته‌خانه‌سی ادارهٔ‌سی

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՕՒԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՋԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառացիներու համար տարեկան	140	ղր
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդագ կը վճարուի

Յանձնումանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԱՂԲԱՅԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ

Զմրան օրեր՝ ցուրտ ու տուայտանքի օրեր աղքատներուն համար: Այս բուքին ու ցուրտին օրվա՛մէ կան արդեօք օրանք նոյն իսկ առանց վառարանի կը մնան, ենթակայ հովին առանցքեր փոթորիկներուն, խեղճ ու դողահար՝ պատռած ու դիւրագրգիռ զահեր բոլոր այն հիւանդութիւնց համար զորս ցրտաւութիւնն ու զրկանքը առաջ կը բերեն:

Ու ամէնէն աւելի կարեկցութեան արժանիները անոնք չեն որ ամէնէն աւելի կը պառաւ իրենց խեղճութիւնն ու կարօտութիւնը: Ճշմարիտ թշուառութիւնը լռութեամբ ծածկուած կը մնայ, չի պառաւ: Պէտք է փնտռել զայն, երեւան հանել ընդհանրապէս ծիծղուն ու խրախուսիկ երեւոյթներու տակէն, եւ ամբողջ անողմուկ, առանց որոյ թել մը վիրաւորելու, առանց աղօրմութեան ծանրութիւնը զգացնելու:

Բարեգործութեան ամէնէն մեծ պայմաններէն մէկն ալ ասա՛ չէ՞ արդեն: Ցնուասացնել բարերարելը, եղած բարիքը՝ ոչ թէ իբր զոհողութիւն մը, այլ իբր պարտականութիւն մը ցոյց տալ իրեն, անշահախնդիր որ չտիրի՝ այդպէս գթութեան կարօտ մնացած ըլլալուն համար, ոչինչ պահանջել իրմէ, ո՛չ շնորհակալութեան ցոյցեր, ոչ ասոր անոր կոը գգուող չնորհակալութիւններ:

Հինները՝ ընդհանրապէս բարիքը կը տարածէին առանց երեսը յայտնելու. եւ կամ նոյն իսկ անձամբ բաշխած ատենին՝ չէին ըսեր բնաւ թէ ո՞վ են իրենք, թէ ո՞ւրկէ կուգայ այդ բարիքը: Եղած են հարուստներ՝ որոնք իրենց գերպանէն տրուած նուէրներու համար անգամ չեն վարուած ընելու.

—Բարի մարդ մը իմ միջոցով կը դրկէ այս գումարը, եթէ ձեզի հարմար թուի, տարեցեցէք իրեն համար:

Ու կը հեռանային՝ առանց եռեւեռին նայելու, ակնոցին գոցած, վախնալով որ յայտնուած չնորհակալութիւնները բան մը կը պակսցնեն իրենց ընթացքին գեղեցկութենէն ու խորութենէն: Իրենց փնտռածը մասնաւորաբար ծածկուած բարիքն էր, քաղաքակուած ու անյայտ թշուառութիւնը, որովհետեւ գիտէին թէ ճշմարիտ աղքատը, այն որ գործէն զրկուած է, այն որ բաղդի դժբաղդ հարուածով մը զգեստուած է, որ կարօտ մնացած է իր ախտաւորներէն չկարենալ օգտուելուն համար, ձեռք չի բանար, եկեղեցիին դուռը չի կայներ, եւ կամ տուներու սեմին վրայ չոքաւոր իր ցաւը:

Մեր մէջ, բարիքի տարածութիւնը չատ տարածուած է: Ազգայոյց Աղքատախնամ մարմինները, որոնք գրեթէ ամէն կարեւոր Թաղի մէջ գոյութիւն ունին, ու նեղատ կը բաշխեն կարօտներուն եւ անկեղնելուն: Այդ Մարմիններուն կազմութեան գաղափարը նոր բան մը չէ. երեսուն քառասուն տարի առաջ ալ կային անոնք, — թէեւ ոչ այսչափ տարածուած, — միեւնոյն ծրագրով, միեւնոյն ուղղութեամբ կազմուած Մարմիններ, զորս կազմող մարդիկը, միեւնոյն բարիքի նպատակը կը հետապնդէին: Տարբերութիւնը միայն սա էր՝ որ 30-40 տարի առաջ, այդ Մարմինները «բարեսիրական» կը կոչուէին, փոխանակ «Աղքատախնամի»:

Նոյնն էր նաեւ բաշխման դրութիւնը: Թշուառութիւնը փնտռելու ձանձ մը չկար, ինչպէս չկայ այսօր: Մի՛նչդեռ երբեմնի բարերարները իրե՛նք կ'աշխատէին, կը յոգնէին եւ երբեւէ կը հանէին ծածկուած կարօտութիւնը, ընդհակառակը՝ «բարեսիրականները», — մինչդ այս օրուան «Աղքատախնամ»ներուն պէս,— կը սպասէին որ կարօտութեան մէջ գտնուողը, խեղճն ու առաստաղը գան շրջուին Թաղ. Խորհրդարանին առաջը, մանրամասնաբար պատմեն իրենց ցաւերը, նկարագրեն իրենց դժբաղդութիւններն ու թշուառութիւնը, ընդհակառակ՝ ու երախտագիտութեան գիրեր տարագրեն, եւ իրենց նպատակ բժիշկը առանալով երթան՝ կրկին ու կրկին ոտօքներով կայլենայն իսկ եւ կան ալ՝ որոնք լրագիրներու միջոցաւ հրապարակային գովեստ ու դրուատիք կ'ակնկալէին այդ ցաւատանջ մարդցմէն:

Այդ մարդիկը, տակաւ, քիչ անգամ անկեղծ էին: Քիչ անգամ իրական թշուառութիւն մը գիրենք կը մղէր Թաղ. Խորհրդարաններու դուռը: Ընդհանրապէս կը խաբէին: Բարիք կը բաշխուէր տեղ մը, ճարկիկ եղողը բաժին մը կ'առնէր, հոգ չէ թէ կարօտութիւն չունենար: Եւ արդիւնքը սա կ'ելլար որ բարիքը կը չնդեր իր նպատակակէտէն, խաչագողներ կը նպաստաւորուէին եւ ճշմարիտ թշուառները, ճշմարիտ տառապողները կը մնային երեսի վրայ, որովհետեւ ոչ ոք գիրենք կը փնտռէր, ոչ ոք երեւան կը հանէր իրենց տուայտանքը:

Տակաւին մինչեւ այսօր, — դաւալի է հաստատել այս պարագան, — նպատակի բաշխման նոյն դրութիւնն է որ կը տիրէ մեր Աղքատախնամներէ մեծագոյն մասին մէջ: Խուլագողները առատ առատ կը տառնան բաժիններ՝ առանց վրայ ոչ մէկ իրաւունք ունին, եւ իրական թշուառութիւնը միշտ անյայտ կը մնայ, առանձին իր ցաւերուն եւ յուսահատութեան հետ, ու ոչ ոք իր դուռը կը զարնէ, բարիքի անունով հաւաքուած դրամէն, ուտեստեղէնէն ու վառելիքէն բան մը բան չնորհելու համար:

Աղքատախնա՞մ... Ի՜նչ խաղար հեգնութիւն:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ ԱՆԱՐԳՈՒԱԾ

Ալ հասկցուեցաւ, ասա՛ ան ի՞նչ կ'ուզեն Թա՛ղ ըսեն, «Ֆէմինիզմ» ըսուած բանը մեր մէջ մաղի չափ անգամ գոյութիւն չունի եղեր:

Անցեալները, Մաղիկի 5-դ Թիւին մէջ, «Աղջկանց Նշանակութիւնը» վերնագրով յօդուած մը հրատարակուած էր, ուր Թաղի մը կողմէ սատարուած, ուր աղջիկները այնքան վար դարնուած, այնքա՛ն անպատուուած էին որ, չեմ կրնար ըսել:

Ե՞ս կը կարծէի որ, մեր կին կամ աղջիկ հրապարակագիրները, որոնք նուազ կարեւոր պարագաներու մէջ իսկ, ինքզինքնին պաշտպանելու համար, փոթորկուելով հրապարակ նետուած են, այս անգամ, իրենց մասին ասուած գրածները կարդալով, սասկալի կերպով պիտի զայրանան, եւ լաւ դաս մը տալու համար այդ մարդուն, լրագրական հրապարակը իրար պիտի անցընեն, ոգոյ պաշտպանողականներ հրապարակելով անոնց մէջ:

Բայց կատարելապէս յուսախաբ եղայ. այդ յօդուածը հրատարակուելէն ի վեր երեսուն, քառասուն օր անցան, եւ առկաւին տող մը բան անգամ գրող չեղաւ այդ մասին:

«Մենք պէտք է որ երիկ մարդերու հաւասար իրաւունքներ վայելենք, ա՛յր որ կ'ուզենք՝ առանձին երթալու ենք. թատրոն, պարահանդէս, շուկայ, եւն. եւ մեր երիկները կամ եղբայրները, ոչխարներու ընկերացող պահապան չունեցու պէս, պէտք չէ որ ամէն կողմ հետերնիս գան: Մենք ալ մարդ ենք, պէտք է որ անոնց պէս, ձի նստինք, պիսիքլէթ հեծնենք, կառք վարենք, թերթերու մէջ ուղղանիս գրենք, եւ երբոր իրարու բարկանանք, փոխանակ «ոչեղ քէօռնա, ոը-զակաբար էլլաս հէմէն»ի պէս անէծքներով զսպանելու, անոնց ըրածին պէս կը-ուփնեցով իրարու գլուխ պատռենք, ոչ հանենք, թէ, ասա կոտրենք եւն. եւն.»

Ո՞ւր են այս տեսակ բաներ ըսող «ֆէմինիստ» կիները կամ աղջիկները: Վերոյիշեալ յօդուածը իր այդ գրութեանը մէջ, ոչ թէ երիկմարդոց հաւասար, այլ արտասուք մը չափ իսկ իրաւունք չէր տասնմանած աղջիկներուն համար. ինչո՞ւ մէկը չելլաս չբղօքեց սասր դէմ:

Եթէ երբեք ինքզինքնիս արդարացնելու նպատակով «մենք այդ տեսակ ոչինչ բաներու կարեւորութիւն չենք տար, մեր արհամարհանքը լռութիւնը բաւական ապացոյց պատասխան մըն է արդէն» ուն. ը-սող օրիորդներ կամ տիկիններ գտնուին, չիտակը չենք կրնար ընդունիլ անոնց այս առարկութիւնը, որովհետեւ իրենց մասին այդ գրուածները այն սասկ տարբնացուցիչ հանգամանք մը ունին որ կարելի չէ զանոնք լռելեայն մարսել: Հիմա ասքերին ըսածները եւ չարեմ, դուք համրեցէք:

«Շատ երկիրներու մէջ կինը նկատուած է իբրեւ տարր արարած, ոչ աւելի բարձր քան խոտի կենդանիները»: Մէկ. (սա տակաւին բան մը չէ):

«Կինը կովի պէս (ասքերը հոս կովուն տեղը կենդանի բառը գործածած է փափկանկատութեան համար անշուշտ) միշտ հպատակած է աղամարդուն, թէ՛ վայրենի եւ թէ քաղաքակիրթ դրութեան մէջ». երկո՛ւ:

«Բնութիւնը անգամ մը արգանդին մէջ աղջկանց տարր տեղ լատկացուցած է» (որպէս թէ հոն զատ զատ տենեակներ, խոհանոց եւն. գտնուէին). երե՛ք:

«Աղջիկով լղի կնոջ դէմքին վրայ վերքեր, պալարներ կ'ելլեն եւ տեր քիթը, բերանը, տաքը, ձեռքը կ'ուռին. այս կերպով աղջիկը մը արգանդին մէջ իսկ կատարեալ պատահառ մըն է:» Զ՞րս. (Ա. կանոնը խօսի Մ. Պարտամեանին. եթէ այս բաները առաջուց գիտցած ըլլար՝ ապահովաբար «Անրլանք»ը հրապարակ չէր հաներ հիմա:)

«Աղջիկ ծնող մայրը գաւառներու մէջ կ'անիծեն» ձեռքդ կարի, մէկ էլ մեր տանը աղջիկ չփոթթես (!) ըսելով». հինգ:

«Մուլիի մէջ աղջիկ բերող հարսը ատելէն դուրս կը վանեն. (դպէս թէ փեսան այդ գործին մէջ ոչ ու է յանցանք չունենար). վե՛ց:

Եւ ի լրումն ամենեցուն. «Զինուորանի մէջ նորածին աղջիկը աղբի կողովի մէջ կը դնեն եւ երբեմն ալ հայրը ա՛նոր գլուխը ասքերուն տակը առնելով կը ճզմէ» (վէպ):

Հիմա իմ տեղս դուն ըսէ, ա՛լ ընթերցող. այս բաները կարդալով կարելի՞ է լուռ մնալ եւ ինքզինքը չպաշտպանել:

Եթէ ես աղջիկ ըլլայի, վատահ եղէք որ, կամ այդ ասքերին «հարէն» կուգայի, կամ ինքզինքս ծովը կը նետէի, բազմութիւնը չատ եղած տեղէ մը անցուցա, միեւնոյն տանն չմտնելով երկու հատ ալ խոշոր թաւմ կապել թեւերուս տակ:

Ինչպէս որ կը տեսնէք, հակառակ կոչս տեսին պատկանելու, չկրնալով հանդուրժել, աղջիկներուն դասը պաշտպանելու համար՝ դարձեալ ես հրապարակ կ'ելլեմ եւ նեղակամ ասքերուն սրտի ձայն ունիմ կը բղաւեմ Մաղիկի այդ անիրաւ ասքերին դէմ: Եթէ ներկայ պաշտպանողականով յանդգնիմ այդ կնճռոտ դասին տակէն ելլել, վատահ եմ որ բոլոր գեղեցիկ աղջիկները երախտապարտ պիտի ըլլան ինծի: Իրենցմէ այն տասն ուրիշ բան չեմ ուզեր, Թա՛ղ անթել հեռագրով մէյմէկ ջերմ համբոյր ղրկեն իմ հասցէիս, ի նշան չնորհակալութեան: (Պատուելի Փունջը չիմանայ):

Աղջիկներ հիմա պաշտպանողականին. Եթէ երեսի ջուրով կարենանք յաղթել մղեմ:

Ինչպէս, յանձի՞ն ես, այս տեսակ կենսական խնդիրներու մէջ յայտնուած յախուռն վճիռները, մեծ արժէք չեն ունենար, եթէ անոնք երեւ կողմի առաջ բերած փաստերուն եւ կարծիքներուն վրայ հիմնուած չըլլան: Ջրոը բնութիւնները բոլորն ալ, մէկ կողմի, այսինքն միայն աղամարդոց կարծիքները կը յայտնէին. տեսնենք միւս կողմը, այսինքն կիները կամ աղջիկները ի՞նչ կը խորհին մեր վրայ: Անոնց կարծիքը առնելէ յետոյ միայն կրնանք օրոշ եզրակացութեան մը յանգիլ:

Փափուկ սեռին՝ մեր վրայ ունեցած կարծիքը յայտի կերպով ցոյց տալու համար, պատմութիւն մը պիտի ընեմ միայն հոս. անով ամէն բան կը հասկցուի: Կամ կը չահինք կամ կը կորսնցնենք: Գիւղացի աղջկան մէջը, տասը մէջ մօրմէն զատ ուրիշ մէկը չտեսնելով, որ մը կ'երթայ չուկայէն էշ մը ծախու կ'առնէ: Տուն դարձած տանը դէմը ուրիշ կին մը ելլելով,

—Ի՞նչ է սա, աղջիկ, կը հարցնէ անոր:

—Ի՞նչ պիտի ըլլայ, բեռ կրել տալու համար էշ մը ծախու առի, կը պատասխանէ աղջիկը:

—Խա՛ղ-ը, դուն խենթ ես եղեր, կ'ըսէ կինը, տակով էշ մը ծախու առնելուդ տեղը, զոր պէտք է սնուցանել, թող առանց դրամի ամուսին մը առնէիր, ունիկա թէ՝ չենք չնորհք բաներդ կը կրեր եւ թէ միեւնոյն տանն քեզ եւ մարդդ ալ միասին լաւ մը կը սնուցանէր:

Կնոջ այս խօսքին վրայ՝ աղջիկը ան միջապէս էշը կը ծախէ եւ անոր տեղ ամուսին մը կ'առնէ:

Ահա ա՛յլոպի: Շահուրը հիմա աղջիկներն են թէ աղամարդերը. վճիռը ընթերցողները թո՛ղ արձակեն:

ԱՂԱՏԷՏ

ՆՈՐՈՑԹԻ ՔՐՈՆԻԿ

ՄՈՒՇՏԱԿՆԵՐԸ

Մուշտակները ու պանոց տեսակները. — Օրուան նորաձեւութիւնը. — Ձեռնամուշտակները:

Ե՛րբեք չէ եղած տանն մը, ուր մշակները կամ մուշտակները (fourrure) այնքան ընդհանրական գործածութիւն ունեցած ըլլան ա՛յրքան հիմա: Մէկ չունի իր վզնոցը ու ձեռնամուշտակը, սամոյրի (zibeline) կամ սպիտակ կզաքսի (hermine) մորթէ չինուած եւ կամ կանանց գլխանոցներ՝ ճարտի հատարակ մորթէ պատրաստուած:

Ամէնէն գեղեցիկ մուշտակներուն կատարեալ նմանութիւնները չինել յաջողած են ներկայացութեան կատարելագործեալ եղանակներով:

Դիտե՞ք թէ բնական մորթ մը ի՞նչպէս կարելի է դանդաղաբար ներկուած մորթէ մը: Անոր մէկ անկիւնը քակելով ներսէն կողմը դիտելու է: Եթէ երբեք դեղինի դարձող ներքին գոյն մը ունի, բնական է, իսկ եթէ մանուշակագոյն՝ արուեստական: Վերջին քննելու համար՝ կը բաւէ մատերուն մէջ փլել եւ նայիլ թէ իրենց յատակը սե՞ւ են, ի՞նչ որ երեւան կը հանէ ներկուած ըլլալը: Բայց երբեմն խարդախումը այնքան հարատեւօրէն ի գործ դրուած է՝ որ մէկ կողմէ որ, հակառակ այս դիտելիքներուն, չէ կարելի՝ արուեստական մուշկեակ մը զանազանել բնականէն:

Մուշկեակներուն մէջ ամէնէն ճոխը, անվիճելիօրէն, սամուրներն է, որ մեծ յարգ տասցած ըլլալուն, չատ բա՛ձր գինով կը ծախուի:

Երկար վերարկու մը, ամբողջ սամուրներէ, 20-30,000 ֆրանք կ'արժէ: Ամէն քսակի մասնելի զարդեղէն մը չէ: Սամուրներները ա՛րքան մեծ գոյն ըլլան, այնքան աւելի գեղեցիկ կը համարուին: Մէկեղեւանքը մեծ գիներ ունենալու են: Շատ մը մուշտակներ կ'ունենան այդ տեսակ գիներ, բայց պէտք չէ խաբուիլ: Սամուրներին ամէնէն տիրապետող յատկութիւնն է թեթեւութիւնը: Սամոյրի մը մարթը փեսուրէ մը աւելի չի կշռեր:

Սպիտակ կզաքսի մարթն ալ սուղ եւ վայելչագեղ մուշկեակներուն կարգէն է: Դժբախտաբար չատ ալքատու գոյն մը մը ունի այս մուշկեակը: Սպիտակ կզաքսի մուշկեակը կը դեղնի ժամանակ անցնելով: Դժբախտաբար ա՛ւ է մէջտեղ չկայ, այս բանին առաջքը առնելու համար: Դեղնած կզաքսի մարթ մը իր բնական գոյնը չի վերստանար երբէք:

Պրէյնուանցը, հակառակ իր բարբարիկ անունդրէն, ազանելի մուշկեակ մըն է: Այնքան նուրբ եւ ձկուն է որ անով ամբողջ քաղաքներ կարելի է չինել: Մ'ելք որ դիմացկուն չըլլալուն, չատ չի գործածուիր: Հեռուէն տեսնողը կը խաբուի, եւ կը կարծէ թէ մատրէ, մեռաքէ եւ թաւարթի (Գելերը դուրս ցցուած) պատառ մըն է: Ձեռակ պրէյնուանցը չատ սիրուն է: Անով պատրաստուած գիւղերին կամ կարճ վերարկուները չատ վայելուչ ձեւ մը ունին: Ցաղ ալ, կը վայլէ. ինչպէս նաեւ ճերմակ ատրաքանը:

Վիզոնը չատ ողորմ է, այնպէս որ այսօր հրկէզապատիկ կ'արժէ գրեթէ, երկու տարի առաջուան գ'ոյն:

Աւթրաքանի վրայ չենք խօսիր, որ ամէնէն գործածական մուշկեակն է, եւ ալ farafքի մասին, որ չատ հասարակ մուշկեակ մըն է: Սքունկսը եւ տիճիքյան այն տեսակ մուշկեակներ են, որոնք յաճախ կը գործածուին, չատ գեղեցիկ ըլլալնուն համար:

Կայ նաեւ խալուրդի մուշկեակը, ուրեմն անցեալ տարի ժամէքներ ու զգեստներ կը պատրաստէին, զորս ամէն օր չատ սիրուն կը գտնէր: Այսօր, այդ անչնորհք կենդանին հանդարտ ձգած են իր տարերկրեայ բնակարանին մէջ:

Ընդհակառակը, այս տարի մեծապէս կը գնահատուի տեսակ մը սեւ կապիկի մուշկեակ, մեռաքանման եւ կակուղ մաղերով:

Աղուէսի մարթը նորաձեւութենէ ինկած է, նոյն իսկ արծաթագոյն աղուէսի մարթը, որ քանի մը տարի առաջ չատ հռչակ հանեց:

* * *

Վզի մուշտակները տափակ կ'ելլան, գլխարկներով եւ պէրերով զարդարուած: Բայց իր վերջին նորոյթ՝ ամէնէն աւելի երկայն հատարքները կը գործածուին: Վայելուչ բան մը կը համարուին, երբ անոնք մինչեւ գետին քաշուին:

Անոնցմէ ոմանք թեթեւօրէն բացուածք կ'ելլան վզին առջեւ, իրենց մէջ բանուած ծածկոցը, ինչ որ աւելի չնորհալից ձեւ մը կուտայ հատարքին: Սամուրներէն եւ սպիտակ կզաքսի մուշկեակ վզնոցները այնքան ճկուն ու թեթեւ են որ ուզուած ձեւը կ'առնեն մատաքսէ պատառի մը պէս:

Լայն հրոյները երկայն տաւներով եւ ուսերը ծածկող, հազուագիւտ աւելի գործածական դարձած են: Գաղջ օդերուն, մեծ ծառայութիւն կը մատուցանեն, վերարկու հագնիլը կարելի դարձնելով: Բելլրիցները չեն տեսնուիր այլեւս. մանթիլներու, պոլիրոներու եւ հրոյներու վերածուած են անոնք:

Մուշկեակները չատ կը զարդարեն երիզով, թաւիլով ու ժանեակով: Աւելի բոլորովին նոր բան մը է. առաջ տառնէ բան չկար. մուշկեակը ինքնին գեղեցիկ նկատուելուն, զարդարանքի պէտք չէին տեսներ: Այսօր մեզի չատ պարզ բան մը կը թուին մուշկեակին մեռաքանման մաղերը, ուստի կ'ուզենք կարելի եղածին չափ պենել զայն:

Մուշկեակներու խառնուրդներն ալ չատ գործածական են այս տարի: Ամէնէն աւելի իրարու չնմանող մորթերէն ներդաշնակ ամբողջութիւն մը կազմելու չեն քաշուիր:

Ձեռնամուշտակները չատ լայն, չատ մեծ եւ չատ տափակ են: Հիւսիսային երկիրներու մէջ՝ ձեռնամուշտակը մեծ ծառայութիւն կը մատուցանէ, բայց կ. Պոլսոյ մէջ ձեռնամուշտակը բոլորովին անօգուտ բան մըն է: Նեղացուցիչ է քալող կնոջ մը համար, որ ամէն վայրկեան պարտաւոր է քալանքները ժողվելու: Աւելի՛ վայելչութեան քան թէ ցուրտին դէմ պաշտպանելու կը ծառայէ:

Կիները կը սիրեն իրենց ձեռնամուշտակին հետ խաղալ որոշին մէջ, անոր մազերը շոյելով, ձեռքերնին մէջը դնելով եւ հանելով. նաեւ դէմքերնին ծածկել անոր հետ, որուն ծիծաղ մը տրամկելու համար: Ո՛վ ձեռնամուշտակ, ինչ ալլազան հնարքներու գոհացում կուտաս:

Քարզմ. Զ. Ն.

ՍՏՈՒԵՐԱԳԻԾԵՐ

ՊԵՏՐՈՍ ՏԱՏԵԱՆ

Ձեռքերը գրպաններուն մէջ ամփոփած եւ հանդարտիկ, համրուած քալուածք մը միշտ համաչափ քալուերով, որոնք ա՛ւ չտասպող խենթ արագը ունին եւ ոչ ալ անհոգի մը ծոյլ դանդաղումը, այլ հանդարտիկ՝ իր ներքին անդորրութեան պէս, որ կը ցուցնայ զգէն իր արտայայտիչ դիմագծութեան վրայ, համակրելի ու ժպտալից: Ահա Պետրոս էֆ. Տատեանը իր դբսեւորութիւնին մէջ:

Ամիրաներու, պէյերու, փաշաներու բեղուն ընտանիքէ մը սերած, մեծահամբաւ Տատեաններու գերդաստանէն, զատուկն է հանգուցեալ Յարութիւն փաշայի մեծ եղբօր, լուսահոգի Գրիգոր պէյին եւ միակը Թերեւս ինք իր եղբօր հետ, իրենց տանին մէջ, որ Պոլսոյ դուրս գտնուելու պաշտօնի գացած ըլլան:

Պետրոս էֆ. Տատեան, նախնական կրթութիւնը Մաքրիքէօյի Տատեան եւ Սամաթիայի Մեսրոպեան վարժարաններուն մէջ առնելէ յետոյ, մէկ կողմէ ալ մինչ տասնչորս դարեր տանելով հանդերձ, երկու տարի ալ աշակերտած է Ռուպէրթ Գոլէճի. այնուհետեւ մտած է Գ. Գրիւոյի անօրէնութեան տակ բացուած երբեմնի երկրաչափական վարժարանը (հիմա ցամաքային երկրաչափական վարժարան), ուրեմն չրջանաւարտ ելլելուն պէս, առաջին անգամ, քանզմէկ տարեկանին, իբրեւ ճարտարագէտ-երկրաչափ, զրկուած է Տրապիզոն: Հետզհետէ փոխադրուած է Կարին ու Բաբերդ, միշտ միեւնոյն պաշտօնով, եւ միշտ ալ իր պաշտօնավարած տեղերը անխիր լարգուելով:

Շատ լաւ գիտցած է հաշտեցնել իր Պոլսեցիի բնատուր փափկութիւնը միջավայրին անհրապոյր պայմաններուն հետ, արտեցնելով միանգամայն իր ազնիւ, համեստ բնաւորութիւնը ու մշակուած ճաշակը՝ կենցաղագիտական անթերեւութ անկեղծութիւնով մը: Բայց ինչ որ արժանի է նօթագրելու, եկեղեցաբերական ու կրթասիրական այն յատկանշական զգացումն է որ Տատեաններու խառնուածքին անբաժան մէկ խմորը կը կազմէ գրեթէ եւ օրմէ անման չէ Պետրոս էֆ. ալ ակներեւօրէն:

Եկեղեցին միակ պաշտելի վայրն է՝ որուն դէմ երգեցողութեան հոգի կուտայ, անմրցելի նախանձաւորութեամբ, եւ վարժարանը սիրած՝ այն յարկն է ուր ամէնէն շատ ու ամէնէն յաճախ կ'այցելէ, իր բնակարանէն լեալ, իր խրախուսիչ խօսքերով ու քաջալերող նուէրներով: Ու ասկամ ա՛ւ թէ այս տարի միայն, Ուսումնական Խորհուրդին տասնապատիկ ելլալուն համար: Եւ առանց ալլուալի, ինքն եղաւ այս տարուան սկիզբները լատրան-ընթերցարան մը հիմնելու գաղափարին ոգի տուողներուն առաջինը, լրատուներէն մէյ մը ամսագիրներ ընտրելու ծարը դիմող նոր սերունդին բուռն հոսանքին առաջեւ թաւմբ մը կանգնելու մտադրութիւնով, բոլոր նիւթական հոգերուն ու գժուարութիւններուն կուրծք տալու պատրաստ: Բայց ի՛նչ օգուտ որ օրուան վեղարաւորը եղաւ խոյսր խրատիլակը այդ բարի ու օգտակար առաջադրութիւնը վիժեցնող:

Բաբերդ — Յ. ԴԱՐԲԻՆԵԱՆ

ԱՆԿՈՒՄԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Մայր ու աղջիկ, երկուքն էին մնացած ամբողջ ընտանիքէն: Առաջինը տասը տարի գաղջը կը տանէր, ու երկրորդը՝ Լուսիա դերձակի գործարանի մէջ կ'աշխատէր, իրենց տարուստը հայթայթելու համար: Աղջիկը ա՛ւ եկած հասած էր, բայց ոչ օգ իր ձեռքը կը խնդրէր, զոր ինք պիտի դնէր առաջին ներկայացողին տփերուն մէջ: Տգեղ չէր ինք, ու իր ընկերուհիներէն աւելի ուշադրութիւնը գրաւած էր միասին ալխատող երիտասարդներուն:

Լուսիա զուր տեղ կը սպասէր երիտասարդի մը որ գինքը ամուսնութեան պիտի խնդրէր. մեկը չէր ելած իր դէմը, բացի այն գործարանի պաշտօնեաներէն, որոնց առանձնի հարգանքի վառուած աչքերը սպառնալից դառնալ կը սկսէին: Բայց կրնա՞ր յանձնուիլ անոնց: Իր փափաքը խորանին առջեւ ելլել էր, մինչդեռ այդ պարոնները նայուածքը մութ անկիւնները կը դիտէին, հոն պատկեալ համար սիրաբերուն անելանքը: Լուսիա իր ընկերուհիներուն գայթակղութիւնը տեսնելով՝ չատ փարեալ եղած էր. կեղծ ու պատիր խոստումները մաղի չափ չէին կարող զինքը սայթաքեցնելու:

Ու կը սպասէր: Տարիները կը սահէին անազմուկ: Իր Փիղիքական Թարմութիւնը Թառամիլ կը սկսէր տակաւ. այսերուն կարմրութիւնը, մարմնին լեցունութիւնը, կուրծքին հմայքը միշտ բան մը կը կորսնցնէին իրենցմէ, եւ աչքերուն փայլը իր դիսմիքին պէս տակաւ կը մարէր: Մայրը կը նշմարէր այս բոլոր փոփոխութիւնները եւ սիրտն ուրիշ կ'երթար:

Եկեղեցիին մէջ արցունքներով կը Թրջէր իր աղօթքները, ու իր եւնա մըտած տաւներուն մէջ չէր մոռնար գովաբանելու աղջկան ընտիր յատկութիւնները, գոց ըրած պէս ըսելով: Բայց տանանք օգուտ մը չէին ըներ, եւ այն ընդհանուր կարծիքը որ չատ անգամ իր ականջին կը հասնէր, կը կասեցնէր զինքը, թէ գործարան գացող աղջիկները պարկեշտ չեն ըլլար:

Աղջի Լուսիային սաւարն էր մնացած հիմա. Թարմ ու վարդերանգ այտերը, գործարանին ապակեան մթնոլորտին մէջ թառնած, վայելուչ հառակը կքած, եւ չնորհալի իրանը, որուն տեսքը Քանդ կը հանէր չատ մը երիտասարդներուն սիրտերը, հիմա նիհարցած էր, ու հմայքա կուրծքին վրայ՝ լոռեանն Թաղ ծալքերը կը կախուէին անբարբ:

Ա՛ւ ալ ոչ ուշադրութիւն կը դարձնէր իրեն, եւ անանք որանք իր մէկ ժպիտին համար հոգի կուտային, հիմա ուրիշներու քով կը փնտռէին Լուսիային ուղղին, ու գէթ տրիկ մութիւնաթիւն մըն էր խեղճ աղջկան համար, որովհետեւ իրենկուններու ուն դառնալու ուն չէր վախնար. համբուն վրայ իրեն քաղաքաւոր ասաւերները ա՛լ անհետացած էին, իսկ առաջուները կանուխ դինքը հետապնդող չկար: Տգեղութիւնը դինքը դարձած էր հիմա, իր բարոյականութեան թշնամիները հեռու վանելու համար:

—Մայրիկ ես պիտի չկարդամ, ալ ի՞նչ պէտք է անոր վրայ սիրտ հատցընել, կ'ըսէր խեղճ աղջիկը: Մեզի չեն հաւնիր, մենք լաւի կ'ելլանք, մենք անբարոյական ենք, ինչու որ աղքատ ենք, գործարան կ'երթանք:

Բայց մայրը տարբեր կը խորհէր այս մասին, եւ այդքան չատ ուզեր բաժնուիլ այդ յոյսէն: Իր կարծիքով, փեսայ մը գտնելով ա՛ւ թէ միայն իր աղջկան բաղդ մը դառած ըլլալու գոհանակութիւնը պիտի վայելէր, այլ միեւնոյն տանն նեղուկ մը ունեցած պիտի ըլլար ծերութեանը մէջ, զերծ՝ ապրուստի մաշեցնող հոգերէն: Ու այս անձնական կէտն էր որ անչէջ կը պահէր իր եռանդը:

Ու իրա՛ւ ալ գտաւ: Պանդուխտ անուէր երիտասարդ մը տեսած էր օր մը, ու իր բոլոր կնոջական վարպետութիւնը ի գործ դնելով յաջողած էր ազատ խելքը առնելու: Լուսիա չատ դժուարութիւնով համոզուեցաւ. խեղճ աղջիկը չէր կրնար լսուլ թէ իր այդ վիճակին մէջ ա՛ւ եւ է մէկը կրնար ճշմարիտ սէր մը յայտնել իրեն:

Բոլոր լուզները կը զարմանային ու կը մեկնաբանին ազգն: Շատ ուշադրին այդ նշանաւոր քաղաքը խաղալ ալ, բայց չյաջողեցաւ:

Անչուք հարսնիք մը ըրին, ու ծեր կինը խարանկ եւ սրտագին «փա՛ռք Աստուծոյ» մը ըսաւ, երբ նորապատկ ամուսնները ասն դարձան:

Տարի մը ամբողջ խաղաղ կեանք մը վարեցին: Լուսիա իր երիտասարդ ամուսնոյն գիրկին մէջ առնի առաջուն թիւնն ու թարմութիւնը կը վերստանար, ինչպէս արեւէն խամրած ծաղիկ մը կը թարմանալ ու կը բացուի զով ցուրին մէջ:

Բայց տարի մը միայն չարունակեց այս վայելումը: Օր մը ազան եկաւ ըսաւ թէ Պետրոս պիտի երթայ, դրամ չտեսնելու: Թախանձանք, արցունք ա՛ւ մէկ բան օգուտ ըրաւ: Որոշումը արդարացուցիչ էր. ինքը երիտասարդ ու մանուանդ գեղեցիկ, ա՛ւ սկսած էր զգուանք զգալ այս հանդարտ ու միօրինակ կեանքէն: Աղմկալի երիտասարդութիւն մը չէր վայելած, ասոր

Յանձնարարեալ է Ազգային Ատենի Գրասենեակէն

Մամուլից Լուրեր

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅԱՆԿԵՂԵՑԻ

ՊՏՈՒՅԳՈՒ

ՀՈՍԻՍ ԿԻ ԱՆՈՒՄ ԴԱՍԱԼԻՔ

Գրիգոր Գ. Գասպարի

Նոր գիտուած դեղամիջոց հեղինակ

Գրիգոր Գ. Գասպարի հեղինակ է հետաքրքրական գիրքերու, որոնց մեջ կը գտնուին հետաքրքրական տեղեկութիւններ ամենուրեք գործածուող դեղերու մասին։ Ան ի թիւս ՊՏՈՒՅԳՈՒ ԿԱՐԳԱՑՈՒՄԻ գրքոյկի հեղինակն է։ Գրքոյկը լոյս տեսաւ Գ. Գասպարի հրատարակչատան կողմէ։ Գրքոյկը ունի 32 էջ։ Գինը 1 ռուբլի։ Գրքոյկը ստանալու համար դիմել հրատարակչատան հասցէին։

Գրքոյկը կարելի է գնել նաեւ Գ. Գասպարի գրասենեակէն։

Գրքոյկը կարդալէ ետք կարելի է հասկնալ, թէ ինչպէս կարելի է դեղերուն գինը նուազեցնել։ Գրքոյկը ունի հետաքրքրական գաղափարներ։ Գրքոյկը կարդալէ ետք կարելի է գտնել

ներուն եւ սակացոյցերուն քննութիւնը ունի եւ կարեւորութիւն մը ստացած ըլլալով, միայն այդ գործով զբաղելու համար կեդրոնական գոմիսէրութիւն մը հաստատուեցաւ եւ այդ պաշտօնը յանձնուեցաւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան երկաթուղիներու վարչութեան սակացոյցերու քննիչ Զիւհար պէյ, պահելով հանդերձ իր այդ պաշտօնը։ Անոր օգնական կարգուեցաւ նոյն գիծին անհատական սեպհականութեանց գնման յանձնաժողովին պաշտօնեաներէն Ռէյիա էֆ.։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը գրեց ձեռնհաս պաշտօնատանին, չուտավ կատարել հիւրատուները այն օրինագիծին զոր պետական Խորհուրդը պատրաստած է՝ վաճառականներու եւ արհեստաւորներու, եւ մանաւանդ երկրագործութեան յառաջիմութիւնը ապահովելու մասին ձեռք առնուելիք միջոցներուն նկատմամբ։

ՀՐԴԵՀՆԵՐը.— Ձեռնհաս պաշտօնատունը գրած էր ամէն կողմ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել՝ օսմ. երկիրներուն մէջ ծագած հրդեհներուն առաջքը առնելու համար։ Այս անգամ նոր գրուեցաւ ամէն կողմ փութով տեղեկագրել թէ մինչեւ հիմա այդ նպատակով ի՞նչ միջոցներ ձեռք առնուած եւ ջրհանկիրներու օրքան խումբեր կազմուած են։

ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐը.—Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակը հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մասոյց քանի մը վաճառականներու կողմէ ներկայացուած ծրագիր մը՝ օսմ. երկիրներու մէջ դերձանի, մետաքսի, ալիւրի եւայլն գործարաններ հաստատել ուզողներուն հարկ եղած գիւրութիւնները ընծայելու համար։ Ծրագիրը նաեւ կը սահմանէ գործարաններու գործառնութեանց կանոնաւոր եղանակ մը։

ՍԷՂԱՆԻԿի թաղապետութիւնը մենաշնորհ խնդրեց՝ թրամուէյի գիծ մը շինելու եւ Համիտիէ հիւանդանոցին ի նպաստ շահագործելու համար։ Այդ գիծը զինուորական հիւանդանոցին պղտոցէն ու կամաւորական պաշտօնարանին առջեւէն անցնելով Եէնի Գարբուի համբով մինչեւ Վարտար Գարբուը պիտի երկարի։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՈՐՀՈՒՐԴԻՆ օրէնդիր ճիւղը, կ'ըսէ Սապահ, քննութիւն կը կատարէ անանուն Ընկերութեանց եւ այն հաստատութեանց մասին որ ինքզինքին իբրեւ պանք ցոյց տալով եւ իբրեւ պանքայի ճիւղ հիմնուելով, հանրութեան կը մեկնեն։ Այդ հաստատութեանց վերաբերեալ պատժական տրամադրութիւններու մասին պատրաստուած օրինագիծը վաւերացած է։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերահսկութիւնը կը բանակցի Լոյիտ չոգենաւային Ընկերութեան հետ պայմանագրութիւն մը կնքելու՝ թղթատարական պայմանակներու փոխադրութեանը համար։

ԹԷՑ ԵՒ ԽԱՀՈՒՆ.— Նկատելով որ օտար երկիրներէ օսմ. երկիրները բերուած թէյերու եւ խահուէներու մէջ առողջութեան վնասող զանազան նիւթեր կը խառնուին, ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ մաքսատանց մէջ մանրազնին քննութիւն կատարուի։ Նաեւ թէյերու եւ խահուէներու նմոյշները չուտավ բժշկական վարժարանը ղրկուին՝ տարրալուծուելու համար։

ԲԵՐԱՆԻ ֆրանսական հիւանդանոցին վիրաբոյժ կարգուեցաւ Տոքդ. Լէոն Լաքնպ որ քանի մը օրէն Բարիզէն կ. Պոլիս պիտի ժամանէ։

ԲԻՇԹԱՇԻ առեւտրական սենեակը խնդրեց Հունգարիոյ առեւտրական նախարարութենէն որ Թուրքիոյ մարթերուն Հունգարիա մուտքը գրեթէ անկարելի եղած է, որովհետեւ Թուրքիոյ առեւտրականները միայն ուստրիական հրպարակներու մէջ կը կեդրոնանայ, ինչպէս նաեւ Հունգարիոյ վաճառականներուն եւ խաղաղարդներուն։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն դեկ. 14[27 թուականով թէ Սիւէզի մէջ ժամանած երկու դէպքեր ու երկու մահեր պատահեր են։ Բօռ-Սայիտի մէջ ալ մէկ դէպք պատահեր է։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀը.— Երէկ գիշեր ժամ 6ին հրդեհ ծագեցաւ Պալիս Սարքանթէ, ձիու կղմած չինող Ագասլլեան խանութէն որ ամբողջովին այրեցաւ։ Կ'ըսուի թէ կրակարան մը եկած կայծ մը առաջ բերած էր հրդեհը։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԿԱՆԴԱԼԸ

Պ. Բամիրէզի նպաստի երեկոյթը փոյլուն ընդունելութիւն մը գտաւ ի էկ գիշեր եւ Սիւքլը գրեթէ ամբողջովին լեցուն էր։ Ֆրանսական խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացնէ La Cagnotte, զուարճալի վոտվիլ 4 արարածով եւ նոյն խաղը վաղը՝ ցորեկուան մատինեին։ Վաղը գիշեր, երբորդ անգամ ըլլալով պիտի ներկայացուի La dame de chez Maxim գոմէտի-վոտվիլը օրիորէ Ժոյր խնդուք կը պատճառէ։

Տե՛ս Դ. երես Բարմէլ Օրիանթալի գիրքի եւ քօնեաքի ծանուցումը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Հայրապետը անցեալ շաբաթ Թիֆլիզ երթալու համար Աղեքսանդրապոլ հասած ըլլալով Թիֆլիզէն՝ տասնորդ Տ. Գարեգին եպիսկ. Սաթունեան դիմաւորելու գացեր է, ասկայն Ն. Ս. Օծութիւնը ակարացած ըլլալով, իր ուղեւորութիւնը մէկ երկու օր յետաձգեր է։

—Պոլսոյի Պատր. Փոխանորդ Տ. Էմմանուէլ Վ. Պալեան դիմում ընելով Ազգ. Պատիրաքարան, կը խնդրէ որ միւնոյն պաշտօնով Վան փոխադրուի։ Պալեան վրդ. անուշա չէ իմացած որ Պատրիարքարանը տարբեր կարգադրութիւն ըրած է, այս պաշտօնին կոչելով Տ. Արիստակէս եպս.ը։

—Ուսումն. Խորհուրդը իր սովորական նիստը կազմեց երէկ Դ. Սալթիոյ Խորհրդարանը։ Ն. Բեյ. Փաղովի Ս. Նախարարին կողմէ եկած մէկ պաշտօնագրէն Խորհուրդը տեղեկանալով որ Տքդ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեանի հրամարակներ ընդունուած եւ անոր տեղ Ուսումն. Խորհրդոյ անդամ ընտրուած է Տքդ. Տիգրան պէյ Աճէմեան, միաձայնութեամբ իր զգուշութիւնը յայտնեց այս ընտրութեան համար։ Խորհուրդը իր տարեսկզբին ընտրութիւնը թողուց յառաջիկայ լիագումար նիստ մը։ Մինչ կողմէ Տքդ. Տիգրան պէյ Աճէմեան կը հաղորդեր թէ այս պաշտօնը ընդունած է, ասկայն զբաղմանց պատճառաւ երէկ չէր կրցած ներկայ գտնուիլ Խորհրդոյ նստին։ Զ. Ս. Պատրիարքը, ըստ որոշման Նպաստաց Ցանձնաժողովոյ, Խորհրդոյն գրկած էր «Մարերեի լեզուի» բարեփոխում չորս դասագրքերու ձեռագրերը եւ կը յանձնարարէր կատարել պէտք եղած քննութիւնը եւ եթէ հարկ ըլլայ, սահմանել նաեւ կարեւոր բարեփոխումները, յետ վերջացման տպագրութեան տուելու համար։ Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ նոյն ձեռագրերը եւ որոշեց Պէրպէրեան Ռեթէոս էֆ.ի քննութեան յանձնել եւ կանոնական ձեւակերպութեանց կատարումէն վերջը տրդիւնքը ներկայացնել Ս. Պատրիարքին։ 3. Ուսուցչուհիի Օր. Զապել Համբիկեան եւ ուսուցիչ Անդրանիկ էֆ. Զանոյեան ասկէ առաջ Խորհրդոյ դիմած եւ խնդրած էին յետ կանոնական քննութեան բարձրացնել իրենց վկայականները դասատրակ ուսուցչութեան աստիճանին։ Խորհուրդը նոյն երկու խնդրարկուներու քննութեանց մասին հաղորդուած տեղեկագրին վրայ, տրման դասեց երկու ուսուցչոյ առ դասատրակ ուսուցչութեան վկայականը։ 4. Գոնիոյի Թազ. Խորհուրդը տեղւոյն աղջկանց վարժարանին համար վարժուհի մը խնդրած ըլլալով՝ հնաս հայերէնի, ձեռագրերի եւ ձեւագիտութեան, ամսական երեքուկէս ոսկիի թոշակով. Խորհուրդը որոշեց ի պաշտօն չկոչուցանել, որպէս զի փափաքողներ յառաջիկայ ուրբաթ նիստին Խորհուրդին։ Խորհուրդը յառաջիկայ ուրբաթ եւս պիտի գումարուի Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ եւ ասնական օրերու առթիւ իր նիստերը պիտի դադրեցնէ մինչեւ մէկ ամիս (Յունվար 20)։

—Աւստրիական պատգամաւորներէն զոր ուղղեր է Էջմիածնի Սիւնեաց՝ ամուսնացուցիչ բժշկական վկայական պահանջելու մասին, եւ որուն կրկին խմբագրականներ նուիրուեցան Արեւելքի մէջ.—

«Հրաման Նորին Կայսերական Մեծութեան Իսքանդարեան Ամենայն Ռուսաց ի Լուսաւորչական Հայոց Սիւնեաց Սրբոյ Էջմիածնի.

«Ըստ հրամանի Նորին Կայսերական Մեծութեան ի Սիւնեաց լուսաւորութիւն թեմական առաջնորդին Հայոց Աստրխանի ի 4 հոկտեմբերի տարւոյս թ. 154 որ ունի զայս օրինակ. «Իրականութիւն է արդէն, վկայուել ի բազմաց բազում անգամ, զի վերոգրեալ անուանեալ հիւանդութիւնք ամենուրեք ծաւալ մեծ ընկալեալ ի ժողովրդականս մեր թէ ի քաղաքացիս եւ թէ ի գիւղականս անգամ թունաւորեն եւ քաղքային զգիշերական եւ բարոյական կաղմ կենաց եւ բարգաւաճման ներկայ եւ ապագայ սերընդեան։ Հետեւանք այդպիսոյ ծանրագոյն չարեաց է եւ այն՝ զի օր ըստ օրէ բազմանն խնդիրք պակաւանալոյ թեան ի հոգեւոր առեանս մեր այնպիսիք, որք չարժարիթ ծագման իւրեանց ունին զախտաւորութիւն առն եւ զվարկաւն կնոջ։ Որք ի սրտէ եւ ըստ պարագայ կոչեցեալք են ի ծառայել հասարակութեան, բժշկեալ եւ հրապարեսօգք, ի վերջին ժամանակս իբրեւ զմի ի փբարար միջոցաց համարեն պահանջել յարանց, մասնողաց յամուսնութիւն, զոր ժշկական վկայական վասն առողջութեան։ Զիրագրութիւն այսպիսոյ օգտակար առողջութեան գտանելով ժամանակակից պէտք անհրաժեշտ պարտ ունիմ խնդարկաբար խնդրելոյ զհաւանութիւն Սիւնեաց Ս. Էջմիածնի վասն սահմանելոյ ի վիճակս զպահանջումն բժշկական վկայականի վասն առողջութեան արանց, եւ դրդողաց զիրաւունս ամուսնութեան»։ Հրամայեցին-Առեալ ի նկատ, զի յանախ դէպք լինին, յորժամ մասնողքն յամուսնութիւն վարակեալ գտնին վենարական տախտիւ, վարակեն յետ ամուսնութեան եւ զկենակիցս իւրեանց, լինելով պատճառ քայքայման առողջութեան նոցա եւ զաւակաց ծնելոց յայդպիսեաց ամուսնութեանց եւ իբր անմիջական հետեւանք այդորիկ յերեւան գան անբաղդութեան եւ կործանումն ընտանեաց, յանախ լինելով առիթ եւ պատճառ ամուսնալուծութեան, ուստի Սինոդս պատուիրէ թեմական վիճակաց առնել այսուհետեւ անօրէնութիւն ըստ թեմից իւրեանց պահանջել յարանց բնակելոց ի քաղաքս եւ ի մասնէն նոցա յամուսնութիւն զվկայութիւն բժշկի վասն առողջութեան նոցա եւ ապա տալ հրաման ամուսնութեան նոցա, իսկ յանձանց բընակելոց ի գիւղս պահանջել զնոյնպիսի վկայական բժշկի. եթէ գան հետարարութիւնք առ այն։ Ի 3 Նոյեմբերի 1904 ամի, ի Ս. Էջմիածին»։

—Երբպական Տարեգիրքը առթիւ, Պատր. Փոխանորդ Սրբազանը վաղը չը հարաւարական այցելութիւն կատարէ բոլոր այն դեսպանատուներուն, որոնք նոր տարի կը հեռեւին։

—Աւստրիական գրական դեսպանատան թարգման Պ. Մանոլովիչ Ս. Պատրիարքին այցելութիւն տալով, ի դիմաց դեսպանին շնորհակալութիւն յայտնեց այն դիւրութեանց համար որոնք արուեցան հանգստական պատուիրակութեան՝ Իշ Փամ ազգ. գերեզմանատան մէջ թաղուած Թակալի իշխանին աճիւնները յանձնուելու առթիւ։

—Թիֆլիզի մէջ այս տարի բացուած նկարչական ցուցահանդէսին 29 զանազան պատկերներ ցուցադրեր է նկարիչ Յակոբեան որ բնութեան տեսարաններ, ծաղիկներ եւ մերդեր ներկայացնող մանաւորապէս եւ իր ուսումնասիրող ոգին երեւան հանելով։ Պ. Արտաշեան ներկայացուցեր է 9 նկար, որոնց մեծ մասը մարդոց պատկերներ են։ Յուսահանդէսին մէջ կայ նաեւ քանդակագործութեան բաժին, ուր Պ. Միքայէլեան ցուցադրեր է 9 գործ, շատ կենդանի ձեւերով։

—Նպաստաց Ցանձնաժողովը որոշած ըլլալով ամսական 2 եւ կէս ոսկիէն 2 ոսկիի իջեցնել Մուշի Ս. Կարապետի վանքին որբանոցի ամսական նպաստը, Միաբանութիւնը դիմում ըրած է, որպէս զի ընդհակառակը այդ գումարը գոնէ հինգ ոսկիի բարձրացուի։

—Տիրապետքիրի առաջնորդ Տ. Եղեկիել Մ. Վ. վիճակային գործոց կարգադրութեան համար արձակուրդով Պոլիս գալու արտօնութիւն խնդրած է Պատրիարքարանէն։

—Մասիսի այսօրուան թիւին Խմբագրական Նօթերուն մէջ կը կարդանք հետեւեալը.

«Մեր աշխատակից Երուանդ էֆ. Զաւալեան, որ մասնաւորապէս իրեն ուղղեալ ը՝ տրած է Մասիսի մէջ արհեստական կրթութեան պէտքին վրայ գրել. վերջերս յօդուածով մը կը չեշտէր հայ ուսանողներու սակաւութիւնը Արհեստից կոչ. Վարժարանին մէջ եւ ապրդու հրաւէր մը կ'ուղղէր գաղթել եկող պատանիներուն, օգտուիլ այդ Վարժարանին ընձեռած առաւելութիւններէն՝ արհեստ մը սորվելու եւ իրենց ապագան ապահովելու համար։

«Ուրախ եղանք իմանալով որ անկէ ի վեր կրկնապահակաւոր է լրջեալ Վարժարանին հայ ուսանողներուն թիւը որ այժմ կը հասնի տասնչորսի։ Առանցմէ 7ը Պոլսեցի են եւ 7ը գաւառացի։ Առաջինները՝ Պ. Պ. Յարութիւն Փէրդեան, Թադէոս Մինասեան, Ներսէս Համբարձումեան, Գարեգին Զատիրասեան, Լեւոն Բարսեղեան, Արմենակ Գալուստեան եւ Կարապետ Զէօյլէքճեան։ Իսկ գաւառացիներն են՝ Պ. Պ. Խաչէն Նալբանդեան եւ Յակոբ Զաքարեան (Տիրապէտիրցի) Գարլ Զէյլէքճեան (Հոդուսցի). Արշակ Տօնիկեան (Շ. Գարահիսարցի), Կարապետ Սարքիսեան եւ Խաչիկ Սարգսեան (Ռասապցի), Ալիքսան Պեռնիկեան (Կէլվէցի)։ Այս 14 ուսանողներէն 11ը կը հետեւին մեքենագործութեան ճիւղին, 2ը՝ քանդակագործութեան եւ մէկը՝ կահագործութեան»։

Տե՛ս Դ. երես Ճարտարական Թէյի ծանուցումը։

Այսօրուան Հեռագիրներ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԵՒ ՔԱՆԻՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Զէ-Ցոու, 30 դեկտ.—Ռիւթէր կ'ըսէ.—«Դեկտ. 25ին Բարթ-Արթուրի դէմ վերակսած ընդհանուր յարձակումին իբրեւ արդիւնք, սա իրողութիւնը նկատուած արժանի է թէ ճարտարները հաստատեալ ուելի կը մօտենան Լիաո-Թի-Զանի։ Գիշերային քանի մը յարձակումներէ եաքը գրաւեցին Սանկ-Զու-Զանի բլուրը, որուն տիրանալով ճարտարները կրնան խանգարել ցամաքի վրայ հաղորդակցութիւնները՝ հարաւային կողմէն Լիաո-Թի-Զանի եւ հիւսիսային կողմէն ալ Իցէյանի եւ Անշանի հետ։

Թոքիո.— Ճարտարներուն կողմէ Էրլանկէնի ամրոցը գրաւուելէն եաքը, ռուսական փոքր զօրախումբ մը ակամուին յամառ ընդդիմութիւն մը ըրաւ խաղաղ Թղթանոթներուն եւ մարակոցին պարանոցին մէջեղի դեռնին վրայ։ Ճարտարները կէս գիշերէն երեք ժամ եաքը միայն կրցան այդ Ռուսերը եռ մղել։

—Ռուս գերիներ կ'ըսեն թէ նաւահանգիստին ռուսական պահակաղօրքերէն չատերը սպանուած են։

—Էրլանկէնի ամրոցին մէջ ճարտարները ձեռք անցուցին չորս խոշոր, եօթը փոքր ու երեսուն ուելի փոքր թնդանօթներ, նաեւ երկու ռէվոլվէր-թնդանօթներ։

—Թոկիո եւ Բամիմուրա ծովակալները Թոքիո ժամանեցին։ Կայսրանին մէջ ընդունուեցան ճարտարի կայսեր ու կայսրուհիին ներկայացուցիչներուն եւ բոլոր նախարարներուն ու Պեռաական մարդերու կողմէ։ Երկու ծովակալները անոգին բոլորովին կազդուր։ Ապէ զատ ուրիշ հոգալ զինուորական պիտի զրկուի Մանչուրիա, վերջին ճակատամարտներուն պատահած կորուստներուն տեղը լեցնելու համար։

Թոքիո.— Օսմատ մարշալին բանակեալը սա ուար Թիւով զինուորներ զրկելու համար մեծամեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին։

ԵՌՈՒՀԱՄԱ.— Մոչու-Մարու ճարտարական շոգենաւը այսօր ճամբայ ելաւ Բարթ-Արթուրի մօտերը երթալու։ Կը տանի օտարազգի տասը զինուորական կազմորդները, Ճարտանի Մերակայէն՝ չորս եւ Երեսի. Ժողովէն տասնեւեսը անդամներ եւն.։ Լոգիստական Թղթակից չկայ։ Ատանք Բարթ-Արթուրի պաշարման գործողութեանց ներկայ պիտի գտնուին։ Ուղեւորութիւնը վեց շաբաթ պիտի տեւէ։

Թոքիո.— Մարշալ Օսմատի բանակին մէջ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ։ Նոր զօրախումբեր եւ մարակոցներ կը պատրաստուին, որպէս զի ճարտարական բանակին թիւը հինգ հարիւր հազար հոգիի պիտի հասնի։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Ռուսի Թղթակիցը Մուքդէնէն կը հեռագրէ թէ Ռուսերը ը՝դհանուր պաշտպանողական շարժումի մը ակսեր են Շա-Հոյի ձախ թեւին ճակատին վրայ։ Բուռն Թնդանօթաձգութիւն մը կը կատարուի Մուքդէնի հարաւային կողմը։

—«Սէնթրէլ Նիւզ» Մուքդէնէն հեռագիր մը ստացած է թէ ռուսական բանակին ալ օտ ձախ թեւերը երկու օրէ ի վեր սաստիկ ոմբակոծութիւն կը կատարեն ճարտարական դիրքերուն դէմ՝ Մուքդէնի հարաւային կողմը, որպէս զի ռուսական պաշտպանողական միահեղոյն շարժում մը կատարել ճարտարական բանակին երկու ծայրերուն դէմ։

—Մարշալական ծովակալը, որ ռուսական նաւատորմին հրամանատար կարգուեցաւ, փետրուար 23ին Մարգոյն Ա.ուելիք պիտի ուղեւորի անդրսպերիական երկաթուղիով։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ֆէրտինանտ իշխանը երէկ առաւ ժամ 6ու կէսին հոս ժամանեց եւ ժամ 10ու կէսին Սոֆիա ուղեւորեցաւ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Ֆէրտինանտ իշխանը որ Սոֆիա կ'երթայ, երէկ հոս ժամանեց Վիեննայէն։ Կայարանին մէջ իշխանը ասոյգեցաւ Սերպիոյ Թագաւորին հետ։ Տեսակցութիւնը գրեթէ երկու ժամ տեւեց։ Թագաւորը ու իշխանը նախ ապամամն տրանը կը գտնուէին. յետոյ իշխանը տեսակցեցաւ Պ. Բասիչի հետ եւ Թագաւորն ալ Պ. Սթանչիովի։

ՍՈՖԻԱ.— Սպրանիէն ընդունեց ելմաստյոյսը, երկրորդ ընթերցումէ մը եաքը, նաեւ ընդունեց կարօտեալներու ընլալիք նպաստներուն ծրագիրը։

ՎԻԵՆՆԱ.—Պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ կայս. հրամանագիր մը որ 14.դ հաստատեցին տրամադրութեանց համաձայն, տարեսկզբի ելմատոյցի մը գործադրութիւնը կը հրամայէ՝ յունուար 1էն մինչեւ 30 յունիս 1905։

ՊՈՒԽԱՐԵՏ.—Ռումանիոյ ելմատական ու կալուածներու նախարարներն ալ հրաժարած ըլլալով, Սթուրցայի դասլիճը ամբողջութեամբ իր հրաժարականը մատոյց Թագաւորին։

ԹՈՒԼՈՆ.— Զրոյցի մը նայելով Ֆբրանսական երկու զրահաւորներ եւ երկու յարձակողներ Թանէրի ջուրերը պիտի ղրկուին։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի տրաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ, Պ. Լաւպէի նախագահութեամբ գումարուած նախարարաց Խորհուրդին մէջ, տեղեկութիւններ հաղորդեց Մարոքի մասին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ նախարարապետ Պ. Պալֆուր պիտի հրաժարի վատառողջութեան հետեւանքով։

ԲԱՐԻԶ.— Վատիկանի մօտ Ֆրանսական նախկին դեսպան Պ. Նիլոր վերջնականապէս հանգստեան պիտի կոչուի։ Անոր յաջորդ չի նշանակուիր։

ԹՂԹԱԲԵՐԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ, 28 դեկտ.— Կրիբենպերգ զօրավարին ներկայութեան Ս. Գեորգի պատուանշանին բաշխումը կատարուած ատեն, Բուրթաթքին զօրավարը բանախօսութիւն մը արտասանելով ըսաւ թէ ասկէ վերջը զինուորական ամենափոքր խումբ մը անգամ պէտք չէ որ նահանջէ եւ այդ տեսակ պարագաներու մէջ չրջակալքը գտնուող զօրախումբերը պէտք է օգնութեան դիմեն։ Զօրավարը յայտարարեց նաեւ թէ երբ որ եւ է նպատակի իրագործման համար որոշում արուի, ինչ որ ալ ըլլայ, պէտք է հասնիլ այդ նպատակին։ այդ պարագան պարտաւորիչ է։

—Հապէչիստանի վեհապետը, Առտիս Ապապայի ռուսական դեսպանին միջոցաւ հարիւր հազար ֆր. զրկեց Ռուսիոյ Կարմիր Խաչին, Մարքգոյն Արեւելքի ռուս վիրաւորներուն համար։

—Բրանսիոյ մէջ զինուորական կառավարութիւնը մը որ երեք հարիւր պահեստի զինուորներ կը փոխադրէր, գիծէն ելաւ։ Մէկ քանի հոգի մեռան եւ չատեր վիրաւորուեցան։

—Բարթ-Արթուրէն վերջերս Զէ-Ցու ժամանած Թղթակից մը ըսած է թէ Բարթ-Արթուրի քաղաքին չատ մասը գտնուած Բիժօն լերան վրայի ռուսական թնդանօթները քանդուեր են։

—Վիլնայի նահանգին մէջ պահեստաներուն զօրահանութիւնը կը շարունակուի։

ՊԷՐԼԻՆ.— Բեռերսպուրգէն կը հեռագրեն թէ երկու զօրաբանակներ որուն մէկին կեդրոնը Սիմֆերոպոլի մէջ է, եւ միւսն ալ Մինսքի, պատերազմական վիճակի մէջ կը դրուին։ Հրամայուած է մօտ տասնէն քանի մը զօրաբաժիններ ալ դէպ ի ռազմաճակատ կուղղի։ Ապէ զատ ուրիշ հոգալ զինուորական պիտի զրկուի Մանչուրիա, վերջին ճակատամարտներուն պատահած կորուստներուն տեղը լեցնելու համար։

ԹՈՔԻՕ.— Օսմատ մարշալին բանակեալը սա ուար Թիւով զինուորներ զրկելու համար մեծամեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին։

ԵՌՈՒՀԱՄԱ.— Մոչու-Մարու ճարտարական շոգենաւը այսօր ճամբայ ելաւ Բարթ-Արթուրի մօտերը երթալու։ Կը տանի օտարազգի տասը զինուորական կազմորդները, Ճարտանի Մերակայէն՝ չորս եւ Երեսի. Ժողովէն տասնեւեսը անդամներ եւն.։ Լոգիստական Թղթակից չկայ։ Ատանք Բարթ-Արթուրի պաշարման գործողութեանց ներկայ պիտի գտնուին։ Ուղեւորութիւնը վեց շաբաթ պիտի տեւէ։

ԹՈՔԻՕ.— Մարշալ Օսմատի բանակին մէջ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ։ Նոր զօրախումբեր եւ մարակոցներ կը պատրաստուին, որպէս զի ճարտարական բանակին թիւը հինգ հարիւր հազարի հասցնեն։ Զմեռը բնաւ չի խանգարեր փոխադրութիւնները։ Թոքիոյէն Լիաօ-Եանկ վեց օրէն կ'երթցուի։ Տալնիէն Եէն-Թայանոզ երկաթուղին չատ լաւ կը բանի։ Ցարմզայի եւ հարաւային կղզիներու պաշտպանութեան գործը փութով առաջ կը տարուի, որպէս զի Պալթիկի ռուսական նաւատորմիղը չկրնայ գործողութեանց խարսխ մը գտնել։ Բելլունկի մէջ, Ցարմզա, պաշարման վիճակ հրատարակուեցաւ։ Ցարմզայի եւ Բեսքասարի մէջ ուրիշ մարդոցներ ալ ձեռք առնուեցան։

ՍԻՆԿԱՓՈՒՐ.— Ուրիշ ծովակալին ճարտանական նաւատորմին պարէնաւորման խարիսխը հիմա կը գտնուի Ցարմզայի մէջ։ Այդ նաւատորմիղը որ Պալթիկի ռուսական նաւատորմիղն ժամանմանը վերայ կը հսկէ, բաղմաթիւ թորփիլանաւեր ու թորփիլանաւորներ ունի։ Ատանք հետազօտութիւններ պիտի կատարեն Ճավայի ջուրերուն մէջ, ռուսական ածխաբարձ չոգենաւերուն ուղղութիւնը, ճարտաններուն ձեռքը չի՛նալու համար։ Սինկափուրի ստորիկանութիւնը կը հսկէ այդ անձերուն վրայ։ Հինգշաբթի օրը չատ հեռուն, տրեւելեան կողմը, չորս թորփիլանաւեր տեսնուեցան, որոնք չուտավ հեռացան։ Ատանք ճարտանական հետազօտիչ նաւեր ըլլալու էին։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

Յառաջիկայ երկաւթթի Սակարանը դաց պիտի մնայ։

ՓԱԿՈՒՄ 17 Դեկտեմբեր			
Օսմ. Գոնսոլիտ Միացեալ	Օ. Ս.	95	14
Ցմէնէն բարձր գին	»	95	18
Ցմէնէն վար գին	»	95	12
Բուսէլիի երկաթուղի գաց.	ֆր.	125	37
Ցմէնէնէ բարձր գին	»	125	50
Ցմէնէնէ վար գին	»	125	37
ԲԱՆՇՈՒՄ 18 Դեկտեմբեր			
Օսմ. Գոնսոլիտ Միացեալ	Ֆ. Ֆ.	95	19
Բուսէլիի երկաթուղի	ֆր.	125	50
Նիրգեթի Խալիթէ		90	—
Օսմանիէ		—	-
Ծէյի		15	20
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցուշական պանքա		440	—
Տէրբ.ս		245	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	12
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	35
» ժուլիտանս		2	10
» պարտատոմսեր		494	—
Բարափ Ն. Գոլոյ		519	—
Թրանսվալ		108	—
Գրէսի Ֆոնսիէ էմիրսիէն Ա		293	—
» » » Բ		268	50
Լավրիոյ		57	50
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	62
» պարտատոմսեր «		533	—
ՓՈՆԱՆԱԿԱԴԻՐ			
Ռնտէ 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէր	»	110	—
Բարիզ » »	ֆր.	22	85
» » » չէր	»	—	—
Պերլին անտոկաս չէր	մարք	19	53
Վիեննա չէր	ֆիորդ.	21	82
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔը			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	17	18
Անգլիական ոսկի	»	169	37
Բոլ եմբէրիալ	»	19	20
Գրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	105	06
Մէճիտիէ	»	—	—
Բուսլի Զրգեարաք	Օ. Ս.	6	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Դեկտեմբեր			
Անգլիական Գոնսոլիտ		88	50
Միացեալ պարտք	բաց.	86	75
	գոց.	86	87
Օսմանեան Պանքա		12	63
Ռուսական 1888-1889		91	50
Հելլենական 5 %		49	25
» Մոնոպոլ		49	75
Գուլկարոկան 1892		97	—
Եմիրսիէն Իւնիֆիէ		104	75
Ճարոնական %		78	—
Թրանսվալ		4	31
Զէրնիրլար		2	31
Փոխանակագիր		25	38 3/4
ԲԱՐԻԶ, 30 Դեկտեմբեր			
Ֆրանս. Պանք 3 %		97	82
Միացեալ պարտքեր	բաց. Ղրշ.	88	25
	գոց. »	88	27
Օսմ. Հայր. Պանքա	ֆր.	591	—
Օսմանիէ	»	—	—
Բուսէլիի երկաթուղի	»	126	50
Օսմ. մարքատուն	»	476	—
Օսմ. Ռէժի	»	358	—
Բրեհոլիթէ Թիւրք 4 %	»	500	—
Բէնէ Լիոնէ գուրմոր կարած	»	1167	—
Խալիկան Պանք	»	105	60
Ս. Յանիկական տրաքին	»	90	67
Աւստրիական	»	101	27
Թրանսվալ	»	110	—
Ռուսական 4 %, 1901	»	90	60
Զէր Լոնտոնի վրայ	»	24	145
Դրամագլուխ	»	—	—
ՎԻԵՆՆԱ, 30 Դեկտեմբեր			
Լոնտ. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	70
Բուսէլի երկաթուղի	»	121	25
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
ՊԵՐԼԻՆ, 30 Դեկտեմբեր			
Միացեալ պարտաթուղթ	ֆր.	85	25
Բուսէլի երկաթուղի	»	125	30
Անատ. երկթ. պարտատոմսեր	»	103	20
Ֆրն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	240
ՊՐԻՍԼԵԼ, 30 Դեկտեմբեր			
Միացեալ պարտք		87	56
Բուսէլի երկաթուղի		126	—

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԿԻ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ԳԱՐԵԳՐԱՏԱՆ ՁՐԱՑԻ ՑԱՐԸ

(Ձիու Զարգեմնոց ջրմէջ)

Նորը, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Մինչեւ նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամահանութիւն։ 42

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդի՛ընդունէն։

ԼԱ ՍԷԶՕՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ, ԲՐԾԵՂԷՆ

ԵՒ

ԲԱՄՊԱԿԵՂԷՆ

ՊԱՆԻ ՇՊԱՏԱԳՐՈՒԹ, ԲԱՐԻԶ 1900

ՔՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔԻ

ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մատանիներէն

Վարուժիոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծումը

1908 յունուար 2ին որ այցելեցինք Քարմէլ-Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 լիտր։ Մեր անձնական ընթերցութեամբ, տակառներէն 26 եւ լիտրէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէէն բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Գոլրաի գիտութեանց Ֆաքիւլթէէն բրոֆէսէօր ԿԱՅՈՆԻ, [Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՒԻ, Ս. Բեդերբաւրգի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օսէտայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր] Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՓԱՐԱՖԸ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147

9 Էրիէրին եւ խցանի բաբիլներուն վրայ պահանջող զործարանին վանառանիոր որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը 21—50

SOCIÉTÉ CARMEL-ORIENTAL — RAISIN DE CANAAN

(ՎԱՃԱՌԱՏԻՊ)

Ծաղոնական Թէյ

Թէյը, որ այսօր գրեթէ բոլոր ժողովրդոց գլխաւոր ըմպելիքն դարձած է, ա՛յնքան բազմաթիւ տեսակներ ունի որ, որդրաւ զարծածողներուն համար բաւական դժուար է լաւ ընտրութիւն մը ընել։ Այդ տեսակներէն սմանք նշանաւոր են իրենց տեսակներուն համար եւ քաղցրաբոյր, սմանք ալ թէեւ նոյնքան տարածեալ համ ու հոտ չունին, գերազանց են սակայն իրենց կազմուրիչ եւ զօրացուցիչ վերջապէս իւրաքանչիւր թէյ իր ուրոյն յատկութիւններն ունին որոնք զինքը կը դասազանեն ուրիշ, տեսակներէ։

Սակայն կայ թէյ մը, որ այդ յատկութեանց ամէնն կարեւորները կը միացնէ իվրայ, այսինքն գոյն, համ, հոտ եւ մանաւանդ կազմ դուրիչ եւ զօրացուցիչ անզուգական ազդեցութիւն մը, եւ այդ թէյն է Ձաբունի թէյը, որ այդ յատկութեանց չնչին կը լարմարի ամէն տարիքի ու հազմութեան, ամէն կլիմայի եւ եղանակի եւ ամէն ճաշակի։

Սակայն եւ իսազուրեան թէյի մեծ վաճառատունը, իր բազմաթիւ յաճախորդաց ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, այս անգամ մեծաքանակ ներածած է ճաքանական զուտ թէյ մասնաւոր եւ իսկական աստիճանով եւ կը հրաւիրէ օգտաւիր այս առիթէն բոլոր անոնք, որ կը փափաքին ունենալ թէյ մը։

Համով հոտով առողջապանիկ եւ կազդուրիչ։

Սոյն վաճառատան մէջ կան նաեւ հնդկական, չինական, Սէյլան եւ Ճավայի ամենալաւ տեսակ թէյեր։ 58 18—40

Ուեւարդրիւնն մարգայի

ԲՐԴ. ԼԻՍԻԱՆԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիմրուլի եւ Արեւելից մէջ ու բանեցող

Անուանք	Թանց	Անուանք	Թանց
Էվերտոնի	10500	Ալիսիա	350
Բեռնէնեան	10500	Բիրիրեան	3500
Փէսարեան	10500	Ալիմ-բէ	320
Լանչաստրեան	9000	Ալենբրեան	350
Գիլուսէլիքիա	9000	Ալասիան	2500
Գոլոմեան	8000	Ամերեան	250
Ճոնսեան	8000	Անուշլեան	2500
Ռաղոնեան	8000	Բլուրեան	250
Գիրբինեան	8000	Լէզարեան	3000
Ճանկինեան	3700	Մինեան	900
Ֆասսեան	3700	Ոլորոց	300
Գիլմիրեան	3500	Լիտոն	8
Ռաբեան	3500		

Ապրանքի տիրոջին կը խնդրուի իրեն, ապրանքն ալուրը փոխադրելու համար Ալաբիոյ մաքսատունը հանելու համար ի բենց փոխանակը դրկել չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Լանչի ու նաւակներու համար գինի առ ԷՆԳԱՐ ՇԱՆՏՆԵՆ

Ալեքսանդրիա, քարտէզին վրայ 13 43—50 մոգաստան հին անուն

Աբսանալեր ԶԱՐԵՀ ԵՐԻՍՈՒԹԵԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԵՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

7 1904 Հոկտ. 23էն ցետ անօրէնութիւն։ 18—50

Վոսփորէն կամուրջ

1 28 Գուզդ պէշիկ. իւսկիւտար.
1 5 Մէէն. միրկ. Ր. Հիսար. ա. հիսաբ. զանտ. Գէպ. արնավ. չէնկ. պէյլ. օրթ.
2 10 Օրթ. պէշիկ. սկիւտար.
2 18 Պէշիկթ. սկիւտ.
1 50 Ա. հիսար. պէպ. արնավ. չէնկիր. օրթ.
2 40 Գուզկ. սկիւտար.
1 30 Եսիմ. մէզպ. պիրտ. Քարպ. եէնիր. սթն. միրկ. պէշ.
2 20 Միրկ. ր. հիս. Գէպէր. Արնվ. Գրլ. Օրթ. Պէշիկթաշ.
2 Գէյր. Բշպ. Զպք. Գանլճ. Ա. Հիսար. Գնտ. Վնք. Զէնկ. Գէյլ. գուզկ.
3 15 Գուզդ. պէշկթ. սկիւտ.
2 15 Եմմ. մէզր. պիրտ. Քրպ. եէնիր. միրկ պէշիր.
3 Մէէն. միրկ. ր. հիսար. պէպ. արն. զրլ. պէշկթ.
3 20 Գուզկ. սկիւտ.
3 պէյր. բաշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. զանտ պէշկ.
2 45 Ր. ա. զավազ. եէնմ. մէզր. պ.քտ. Թարպ. պէյր. ա. հիսար վանիր. չէնկ. պէյլ. գուզկ.պէշկթ.
4 Օրթ. գուզկ. սկիւտ.
4 30 Սկիւտար.
3 15 Եմմ. մէզպ. պիրտ. Քրպ. եէնիր. միրկ. պէշիկ.
3 50 Մէէն. միրկ. ր. ա. հիսար. զանտ. պէպ. արնվ. գրլ. օրթ. պէշկթ.
4 30 Զնկ. պէյլ. Գուզդ. պէշկ.
4 30 Գէյր. բշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. զանտ. պէյլ. պէշկթ.
5 0 Ա. հիսա . վանիր. չէնկիր. պէյլպ. գուզկր. պէշիկթաշ.
5 20 Օրթ. պէշիկթաշ.
4 30 Եմմ. մէզրպ. պէօյրտ. Քարպ. եէնիր. սթն. միրկ. ր. հիսար. պէպ. պէշիկթաշ։
5 30 Գէպ. արնվտ. գուրլ. օրթ. պէշիկթաշ։
6 35 Պէշիկ. զապաթաշ։
7 20 Գուզկ. պէշիկթաշ.
5 40 Գէօյրտ. Քրպ. պէյզզ. բաշպ. եէնիր. չուպ. սթն. զանլ. միրկ. ր. ա. հիսար. զանտ. պէպ.
6 35 Ր. ա. զավզ. եէնիմ. մէզր. պէօյտ. Քրպ. եէնիր. միրկ. ր. հ սար. պէպ. արնվտ. գուրլ. օրթ. պէշիկթաշ։
7 10 Արնվտ. գանիր. չէնկիր. պէյլպ. օրթ. գուզ. պէշիկթաշ։
8 Եէնիմ. մէզրպ. պէօյրտ. Քարպ. եէնիր. սթն. միրկ. ր. հիսար. պէպ. արնամտ. գուրլ. օ. թ. պէշիկթաշ։
8 45 Ր. ա. զավազ. սէզրպ. պէ յր. Քրպ. պյզ. բաշապ. չ պպլ. զանլ. ա. հիսար. զանտ. վանիր. չէ կ. պէյլպ. գուզ. պէշիկթաշ։
8 55 Գէյզ. բաշպ. եէ իր. չուպ. սթն զանլ. միրկ.
9 30 Եէնիմ. մէզր. պէօյր. Քարպ. եէնիր Մրկ. ր.հիսար. պպ. արնվտ. օրթ. պէշիկ.
10 10 Գէյզ. եէնիր.
10 30 Գէ զ. բաշպ. չուպ. զանլ. ա. հ սար. զանտ. չէնկր. պէյլ զուզկ. պէշիկ.
11 35 ա.նիր. գուրլ։
10 15 Գէյզ. բաշպ. եէնիր. չուպ. սթն. զանլ. միրկ ր. ա. հիսար հ.ոնտ. պէպ. արնվտ. չէնկ. պէյլ. օրթ գուզկ. պէշիկ.
1. Եէնիմ. մէզ պէ.յր. Քարպ. եէնիր. միրկ. ր. հիսա . պէպ. արնվտ. օրթ. պէշիկ.

Կամուրջեն Վոսփոր

2 3 Պէշկթ. օրթ. զրլ. արվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սթն.հն. ր. Քրպ. պէօյր. մէզ. եէնմ.
1 45 Սկիւտարէ . գուզկ. օրթաքէօյ
2 45 Գապթ. պէշկթ. իւսկ. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. արնվ. Վնք. պէպ. գանա. ա. ք. հիս. միրկ. զանլ. սթն. եէնիր. բաշպ. պյթզ Քարպ. պէօյր.
3 5 Իւսկ. գուզկ.
3 — Պշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. զանտ. ա. հիս. զանլ. չպուզ. բշպ. պէ ցզ
3 55 Պէշկթ. չէ.նիր.
3 50 Պէշկթ. սկիւտ. օրթ.
4 5 Պէշկ. օրթ. գրլ. արնավ. պէպ. ր. հիսաբ միրկ. սթն. եէնիր. Քրպ. պէօյիւր. մէզ. եէնմ. ր. ա. ջավազ
4 20 Գապթ. գուզկ.պէյլ. չնկ. ա. հ ս.
5 Պէշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ.վանիր. զանտ. ա. հիսաբ զանլ. չուպ. բաշպ. պէյզ Քարպ. պէօյր. մէզ. եէնմ.
6 Գապթ. Պէշկթ. օրթ. գրլ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սթն. եէնիր. Քրպ. պէօյր. Ա.զ. ենիմ. ր. ա. զավազ
8 30 Պէպ. զանտ. ր. ա. հիսր. միրկ. զանլ. սթն. չպուզ. եէնիր. բաշպ. Պէյթ
6 45 Պշկ. Իսկ. գուզկ. օրթ. չէնկ. զրլ. Պէյ. արնվվանիր.
7 30 Պէշկթ. օրթ. արնվ. պէպ. ր. հ.ս. միրկ. եէնիր. Քրպ. պէօյր. մէզպ. եէնմ.
8 15 Գապթ. պէշկթ. սկիւտ.
8 45 Պշկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիր. զանտ ա. հիսաբ. զանլ. չպուր. բշպ. պէյրզ.
9 50 Մրր. եէնր. պէյրզ.
9 10 Պէշկթ. օրթ. գրլ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սթն. Եէնր. Ք.պ պէօյ. մէզ. եէնմ.
10 15 Պէշկթ. զանտ. ա. հիսաբ զանլ. չպուր. բշպ. պէյր. մէզպ. ր. ա. զավազը
9 45 Պէշիր. գուզկ. օր . պէյլ. չէնկ. արնավ. Պէպէր. զանտ.
10 30 Պէպ. միրկ. սթնր. Քրպ. պէօյ. մէզ. էէն.
10 30 Սկիւտար
11 Սկիւտ. Գուզկ. օրթ.
10 50 Գապթ. պէշկթ. Գուզկ. պէյլ. չէնկ. զրլ. վանիր.
10 45 Պէշկ. օրթ. արնվ. պէպ. ր. հիս.
11 30 Պշկթ. միրկ. սթէն. եէնիր. Քրպ. պէօյր. մէզ եէնմ.
11 35 Պէշիկթ. զանտ, ա. հիս. զանլ. չպուզ. բաշապ. պէյրզ
11 40 Պէշ կ. օրթ. Գ.որ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. եէնիր.
11 50 Գուզ. պէյլ չէնկ. վանիր. պէպ.
12 10 Պէշկթ. օրթ. արնվ. պէպ. ր.հիսաբ. միր. սթէն. ա.
12 15 Պէշկ. պէյլ. չէնկ. զանտ. ա. հիս. զանլ. բաշապ. պէյր.
12 15 եէնր. Քրպ. պէօյր. մէզ. եէնմ.

Ասոնցէ զատ Դապաթաշի եւ Սիրքէճիի մէջեւ ամէն օր կէս ժամը անգամ մը երթեւեկութիւն կը կատարուի։

Մանօթ.— ժամ 5 40ին Գէօյրեքտերէէն մեկնող չոգենաւը սիրուն Լամազան ամսոյս Լուսնի Հինգշէն եաքը Մրրկէն իրիկուան ժամ 11.35ին կամաւրչէն մեկնողը տասը վայրկեան առաջ պիտի մեկնի։

— Առաւուները ժամը 1.50ին Անատօլը Հիսարէն մեկնող չոգենաւը Նոյեմ. 1 էն պիտի սկսի։

—Սառաւուերը ժամ 1.28ին Գուզկ.էն 1.5ին Սթէն.էն, 2 10ին Օրթաքէն եւ 1 30ին Եէնմ.էն մեկնող չոգենաւերը Նոյեմ. 1էն սկսեալ պիտի դադրին։

ՀԱՅԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽԱՅԹԱՆ ՀԱԳՈՐԷ ԷՔԷՐԷՄ

Խայթանի այս ջուրը ամէն կէրպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը լայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովեստներ կը կարդացուին Հագգը Եքէրէմ խայթանը օսմ. ու օտար ժիլկիներու գնահատանքը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութիւնը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ տատաքսի խանդարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայթանի մաս ջուրը։ Ախտ օգտակար է հաղի, ցնդատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գրանուի առաջնակարգ վաճառատուներու եւ դեղարանները մէջ։ Գինն է հինգ դրուշ։ 24 49—50

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ՇՆՈՐՀԱՑՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԱԾ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, ԲԵՌԵՏՍԲՈՒՐԳ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, համբարձութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառայցէ խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կենդանի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը՝ ամբողջապէս վճարուած	10,266,500 ֆր.
Եռարկաւորութեան գումար	14,585,000 »
Ապահովագրութիւններուն վճարուած գումար	314,768,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրին ու տոկոս	16,585,800 »

Ամէն տեսակ տեղեկութիւնները համար դիմել

Կ. Գոլոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վլյէտտա, Զալաթիա։

Տեղւոյն, Կ. Գոլոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 40—50

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Ն Ի ԳԱՀԵՍՏՎԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Քր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Քր. Տարեկան ճիւղ 15,264,915 Քր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ ՓՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

Գրասենեակները՝ Կ. Գոլոս, Հաճօրուլ խան, 52—56.

Լիազօր Ներկայացուցիչ Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

Մանօթ.—Գաւառներու մէջ լուրջ եւ գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՌ

Ընդարձ Հալի Կ. Գոլոյ եւ Օսկսայի

Անուանք	Թանց	Անուանք	Թանց	Անուանք	Թանց	Անուանք	Թանց
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կոզ	1114	Մայոս	724	Ռոզարիա	136
Ալէքզ	3607	Գոնկս	1906	Կրոսնս	1095	Մարէնկս	2273	Սարֆս	1113
Անտէլս	1541	Գոլսս	895	Կրոս	775	Մարգէլիս	3709	Ֆլրս	1735
Արիոսքս	2277	Ֆլոս	4311	Հիտալիս	1581	Մրքս	3867	Սիլվիս	1193
Գասանս	1822	Տուինս	987	Հիսաս	372	Միլ	1057	Սրքս	1203
Գորտոնս	1264	Տուրս	1383	Հորաթիս	3600	Մոդեսէլ	1735	Թասսս	1323
Գրանս	1076	Տլաքս	1713	Հոմէր	595	Մուրա	24 9	Թ. Ուիլսրն	1546
Գրիւնս	841	Տիխամս	5.4	Իակ	2354	Հրս	1083	Թորս	3327
Գրֆիֆս	448	Էպրս	2461	Իտանս	5 40	Օն	41.0	Թոլտս	1470
Ֆէլրս	1371	Էլտորատս	1520	Ջ ենս	1060	Սն արս	4036	Ֆոբիս	487
Գաիրս	1357	Ե ազս	84	Քէնս	1053	Սրլասս	1555	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	924	Քուլրինս	2307	Թոլէրս	637	Վասրս	1914
Գրազ	1094	Ֆիլա՛ս	1828	Տոմնս	1700	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիրաղ	2739	Ֆլամինկ	649	Լէս	1053	Բ.ալտս	229	Վ.լ Ուրն.	2396
Մ.սերս	1831	Ֆրանչիսքս	4582	Լ.բանս	2272	Բրուսլս	1663	Եէտս	135
Քիս	1697	Հաիլէ	306	Լիվրոնս	1543	Բոլս	1613	Էերս	120
Գոլրատս	4215	Կիլանս	1343	Լ.Էլոս	316	ՈՎԼս	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Թալլս շոգենաւը, նաւապետ Թարն։

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուին։

Միքսոսս շոգենաւը, նաւապետ Թորը, ամսոյս 12ին։

Այեքիս շոգենաւը, նաւապետ Հիգ, ամսոյս 24ին։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆՐԻՉՍ

Թիւ 22—24, Քիւլիւք Մուլեթ խան, Զալաթիա 10 46—50

COMP RUSS

Navigation a Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԵՒ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Դեղաեմները

Գշ. 14]27 Իզմիր, Գիրեսն, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բարամա եւ Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւին հետ։

Գշ. 14]27 Իզմէպոլու, Սիմոպ, Սամսուն, Օրաու, Բաթումա, Տրապիզոն, Բիզէ, Պաթում. միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։

Դշ. 15]28 Սէվասթոպոլ ժամը 10ին։

Եշ. 16]29 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Սրիմ-Կովկաս Սրիմ-Ազով, Օտեսա-Բէրսան, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։

Եշ. 16]29 Պուլգարիոյ, Վառնա, Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։

Ուր. 17]30 Տարանտէլ, Միսիլի, Իզմիր, Գրիբոս, Թրիպոլի Պէյրութ եւ. Գա, Բաս-Սաիա, Աղեքսանդրիա. իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 18]31 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։ 19 50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ

Ն ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թորգոնէ քարտէզին վրայ։

15 17—50 Թ. ԲՐՕՒԼ

ԳԻՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒ ԾԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանեցնէ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թանց	Անուանք	Թանց
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	539
Սարտինիա	18900	Վանտալիա	4541
Լուքանիա	12950	Էթրիա	3239
Լամանիա	12950	Բաղդա	2945
Մաուրիտանիա	8845	Թրանիա	2936
Ումբրիա	8128	Մարանիա	2935
Խորուրիա	8120	Սամարիա	2552
Ալասիա	7392	Նիբրաս	2181
Ս Ալան	7369	Եէրուսալեմ	16 1

Այեքիս շոգենաւը, նաւապետ Թայլոր, հոս ժամանեց։

Դիմել առ ՃՈՆԻ և ՄԻԿԼՐ

36 - 50 Joly et Seacor

Մէյմանէթի խան, Թիւ 6, 7, 8, Զալաթի, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

Բարիզի Գործակորուհիները

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԹԷՐՈՒՈՅ ՄԱՍ

Ը.

ՄԱՐՏԻՐՈՍ...

—Ա՜հ, նոյն բանն է... Աւելի ազէկ կ'ըլլայ որ երկար ատենէ ի վեր կը նայի ինծի... Մենաց որ, գործարանին ըժիշկն է, եւ դրամ ալ չունիր, մինչ ուրիշ մը եթէ բերնի, քառասուն սուս վճարելու է անմիջապէս եւ մէկ անգամուն համար։

—Իրա՛ւունք ունիք։

—Սակայն դրամ պէտք է մեզի... կեղծ դրամ չունիր չե՞ս գիտեր։ Սիւզան։

—Ոչ։

—Եւ ա՛յլ ես... ինչ անխնամ դատաբարակութիւն ստացեր ենք։ Լաւ նայիցէ՞ր։ ալ դրամ չկա՞։

Երկու օր առաջ, Սիւզան ժողված էր մնացած վերջին զգեստեղէնները եւ Պէլլը փողոցի գրատասուն տարած էր։ Հոն եւ-րեք ֆրանք արժեցուցած էին ամենքը։

—Ասուտ իմ, գոյնդ ժօզէֆին, կը ծուլ չելլով... պէտք է աղտաիլ այս վիճակէն... Ես մեծ խարդախ մը չեմ, բայց դուն պէտք չէ անօթի մնաս։

—Այդքան մի գրգռուիր։

Սիւզան հիմա ինքզինքը կը մեղադրէր՝ այդ տեսակի անձկութիւնը չիարտաւանուն համար։ ժօզէֆինի առտանքներուն հանդէպ, որ այնքան վեհանձն անձնազոհութիւն մը կատարած էր իրեն համար, Սիւզան կը խորհէր թէ անարդ աղջիկ մը պիտի ըլլար ինքը, եթէ երբեք իր նպատակութիւնը նախադասէր այդ տարաբախտ կնոջ փրկութենէն։

Ռուվրէ դուքսին բնակարանը երթալ մտադրեց, օգնութիւն խնդրելու համար, բայց դքսուհիին վրայ խօսած տանն մանկամարդ աղջկան ճակատը կը լուսագուէր ամօթէն, ու իր վիշտը նորէն կ'ուժգնանէր։

Սիւզան խրած էր տարաբախտ մայրը այս վերջինը, վտանգից ու դիւրանալուն, ոչրան բացած էր։ Մանկամարդ աղջիկը չէր ըսած թէ անարժան էր այդ մայրական սիրոյն ու գաղտնիքներուն։

Ու հիմա լաւ պատժուած էր՝ ծանր յանցանք մը գործած ըլլալուն համար, հակառակ իր անարի մտադրութեանց։ Բայց Սիւզան կը զգար թէ պատասխանատուութեան մեծ բաժին մը ունէր ժօզէֆինի հիւանդութեան մէջ։

Հիւանդին սնարին վերեւ անցած Սիւզան թաղուած էր այս խորհրդածութեանց մէջ։

Կը խորհէր թէ, իրենց ապանիկ ապրուստութեան մէջ, երկու գործակիցներուն կատարած գործը հաւասար չէր է դած, եւ եթէ մուտքին չափով աշխատած ըլլային, ժօզէֆինն չպիտի զգուէր թերուս։

Գալով կասթոն Թրասիի, անոր նկատմամբ լաւ մնալու ուրիշ չարժառիթներ ունէր։ Եթէ երբեք սարդ էին ժիւլիի թանկարիւ խօսքերը, որով կասթոն Թրասի անցեալին վերադարձած էր, իր նշանածը զոհելով երիտասարդ սիրուհիին... Բայց ա՛յլ։ Սիւզան չէր կրնար հաւատալ ընծայել առանց ակարութեան մը կասթոն Թրասիի կողմէ... Անի՛ա յայտարարած էր թէ իր առաջին սէրն էր իրեն նկատմամբ զգացածը... Երիտասարդ փասատարանը չէր կրնար սուտ ըլլալ... Բայց հիմա կասթոն Թրասիի կեանքին մէջ չատ մեծ տեղ մը գրաւած էր մանկամարդ աղջիկը...

Մէկ հոգի միայն կը մնար Սիւզանի ձեռք կարկառող՝ ան ալ Ֆիլանսէզ Գասուէնն էր։ Սիւզան նամակ պիտի գրէր անոր, ամէն ինչ խոստովանելով, եւ խնդրելով որ օգնութեան հասնի խտիրքի մը վրայ մեռնող տարաբախտ աղջկան մը։

Ծանկարտ, ժօզէֆին ձեռքերուն մէջ առաւ ուսադրաթաղ նամակը։

—Գաղափար մը ինկաւ միտքս գալեց, մինչ ժպիտի պէս բան մը տալ ինծի ամենքս ազատելու համար։

ժօզէֆին շարունակեց։

—Դանիր մը թերթ նամակի թուղթ մնացած ըլլալու են արմատարանին մէջ։ կազմատրը եւ գ ինը վառարանին վրայ կը գտնուին... Այդ ամէնը ինձի տուր... Ա՛հ, միայն թէ կարենամ գրել...

Մանկամարդ ուշիկը հնազանդեցաւ։ Մեծ ճիգեր ընելով լալոդեցաւ սա քանի մը տողերը գրել զրս իր ընկերուհին կա դաց։

«Պարոն տ՝օրէն,

Այն գործը զոր ձեր վարչութիւնը ինձի լա՛ն ելու մեծ պատիւը բրաւ, կեանքս վտանգի մէջ դնելու վրայ է։ Պիտի ձգէ՞ք որ անպատիւ մտնիմ, զոհ երթալով ձեր քիմիագէտներուն եւ ճարտարագէտներուն... կը խնդրեմ որ կան խավմար մը ղրկեք լատոլիկայ առաջը. հինգ օրուան թաղակիս ի հարիւ։

ժօզէֆին»

—Կարծեմ թէ բաւական կծու եղաւ, գոչեց ժօզէֆին, իր երկարը կարդալով... Եթէ աւելի ուսումնական ըլլայի, պիտի կրնայի լիլատակներս գրի առնել ու զրկել։ Մարդիկ կան որ տասվ կը զուարճանան։

Իր նամակը եւ վրան հասցէն գրելէն յետոյ փոխուած չելլալ մը ըսաւ ժօզէֆին.

—Տիկին Տէմիլի ըսէ որ սա նամակը գործարան զրկէ։

Ծանրդ առաւ, գործարանի պաշտօնեայ մը ներկայացաւ ու ըսաւ.

—ժօզէֆին, տեսչին ո՞ւ է պատասխանատուութիւն չընդունիր ձեզի պատճառած արկածին մէջ, ու չի մերժեր օգնութիւն մը ընել... Գիտէք թէ ի դեռեւ չէլլեր տեսչ գործարանի կոչում ընողը...

ժօզէֆին լանկարծ ընդմիջեց պաշտօնեային այս բանախօսութիւնը.

—Ողորմութիւն չէ որ կը խնդրեմ... Եթէ տարբ համար եկած եք հոս, կրնաք...

Պաշտօնեան, գայթակղած, թաղ չուաւ որ գործարարին վերջացնէ իր խօսքը, ու ըսաւ.

—Երեսուն ֆրանք բերած եմ հետս։

—Լաւ, շնորհակալ եմ, հոս դրէք, պատասխանեց ժօզէֆին, որ Սիւզանի մէկ նայուածքին վրայ հանդարտած էր։

—Միայն թէ տա խոստումը ընելու էք թէ տղամարդ չպիտի հանէք այս գործին շուրջը, լարեց վարչութեան պատարիրակը։

Հիւանդը ցնցեց ուսերը։

—Կը վախենաք որ լրագիրներուն մէջ կը գանգատի՞մ, ըսաւ ժօզէֆին... Ամանք, ինձի գալով, ուրիշ չա՛ գրելիք ունին, ոչոնցմով կը զբաղին։

—Աւարիկ դրամը, եղբայրացուց պաշտօնեան, որ չատով կիրկը դնել կ'ուզեր։

—Մեծ գումար մը չէ զրկածներս, լարեց գործարարուհին, պաշտօնեային մեկնումէնեաց... Բայց վերջապէս իրաւունք ունիմ ալ մերժելու։ անանց դեմ չէ որ սա ունի...։ Սիւզան, հիմա կը զարմանաս այսքան անչափ տեսնելով զիս... Կը զգամ թէ անասելի բան մը տեղի կ'ունենայ իմ մէջս։

ժօզէֆինի արիւնոտ ալքերը, իրենց տեւերակ նակերուն խորը, հեռատես տեսլերեւոյթի մը մէջ կարուսած կը թուէին։

Իր արցունքները կուլ տալով, Սիւզան իր բարեկամուհին հայցուց թէ անյապաղօրէն ձեռք անցուած այդ դրամը ի՛նչպէս պիտի գործածէին։

Երկուքը մէկանց սկսան իրենց հայրենները ընել, որոնք չատ երկար տեւեցին, բայց վերջապէս այդ փոքր գումարը քիչ մը չանչ առնել պիտի տար իրենց։

Իրիկուան, ժօզէֆին տեսնի ընկնուած կը թուէր։ Ուրիշ չէր խօսեր. միայնակներով կը պատասխանէր իր ընկերուհիին հարցումներուն։

(Շարունակելի)